

GAZETA NARODOWA Y OBCA.

Sine ira & studio, quorum causas procul habeo.

C. Tacit.

Z WARSZAWY WE SRZODĘ DNIA 6. LIPCA ROKU 1791.

Sessya prowincyi koronnych *Malopolskiej* i *Wielkopolskiej*, z mocy prawa, na dniu 28. czerwca 1791. pod tytułem: *Oznaczenie deputacyi do napisania Codicis civilis & criminalis dla prowincyi koronnych, zapadłego*, pod prezydencyą JX. Hugo Kollataya Podkancelerzego Kor: w pałacu JP. Stanisława Malachowskiego, seymowego i konfederacyi koronnej marszałka, d. 29. zeszłego miesiąca odprawila się. Na tey sessyi obojga prowincyi koronnych, zaproszeni i obrani są na pierwszeństwo i prezydencyą deputacyi wyżey wymienionej pieczętarze koronni. — P. Hyacynt Malachowski kanclerz W. koronny, i X. Hugo Kollatay podkancelrzy koronny. — Na deputatów zaś wybrani są sekretarni wotami, jako to: z prowincyi *malopolskiej* — *Bierzyński* podkomorzy i poseł *Kijowski* — *Dłuski* Słta sądowy *Lukowski*, i poseł *Lubelski* — *Trojanowski* sędzia i poseł ziemi *Bielskiej*. — *Morawski* pisarz *Latyczowski* — *Michał Sohański* podstoli *Winicki* — *Januszewicz* profesor prawa w Akademii *Krak:*

Z prowincyi *Wielkopolskiej*.

Mieczysławski chorąży *Sochaczewski* — *Józef Szymanowski* szamb: J. K. Mci — *Puchala* podstarosta i poseł *Czerński* — *Poniński* Słta kopaynicki — X. *Reptowski* kanonik *Poznański* scholastryk *Warszawski*

Układ prowincyi stosowny do prawa — 1. Dla tey deputacyi, miejsce wyznacza się w *Warszawie*. — 2. Czas zjechania się deputatów i zaczęcia dzieła, dzień pierwszy 7 bris w roku teraźniejszym 1791. — 3. komplet deputacyi, byle osob cztery znajdowało się: z wolnością zasiadania pieczętarzom, gdy im czas wystarczać będzie. — 4. *Primus in ordine* zasiadający, *paritatem* rozstrzygać będzie. — 5. Ta deputacya mocna będzie użyć *jurisperitos* z miast. — 6. Przyimować będzie uwagi i projekta, od obywateli z prowincyow do siebie przysyłane. — JP. Marszałka seymowego i konf: kor: obligujemy, ażeby nie tylko osoby wybrane, o ich wyborze, czasie, i miejscu deputacyi obwieścił; lecz nadto wszystkich obywateli prowincyi koronnej do podawania myśli, zdań, i projektów, stosownie do zapadłego prawa, przez listy swe zachęcił.

Podobnyż układ i na sessyi prowincjonalney *Litewskiej* przyjęto, z tą różnicą, że komplet deputacyi, z 5. osob składać się będzie. — Osoby, wybrane do deputacyi dla prowincyi *Litewskiej*, są następujące = Z *Seymujących* osob. — Xże *Sapieha* Kanclerz W. W. X. Lit: — P. *Chreptowicz* Podkancelrzy W. W. X. Lit. — Z *Senatu* = X. *Kossakowski* Biskup *Insłant:* — P. *Plater* Kasztelan *Trocki*. — P. *Rzewuski* Kasztelan *Witebski*. — P. *Kamiński* pisarz ziemski i poseł *Lidzki*. — P. *Wawrzecki* chorąży W. W. X. Lit: poseł *Brasławski*. — P. *Mirski* podkomorzy i poseł *Brasławski*. — P. *Zaleski* woyski W. W. X. Lit: poseł *Trocki*. — P. *Siwicki* poseł *Trocki*. — P. *Rupeyko* sędzia ziemski i poseł *Xłtwa Zmudzkiego*. — P. *Bernowicz* sędzia i poseł *Nowogr:* — P. *Weysenhoff* poseł *Insłantki*. — P. *Trebitski* poseł *Insłantki*. — Z osob do *sejmu* nie wchodzących. — P. *Jelski* podkomorzy *Starodubowski*. — P. *Su-*

piński Podstarosta *Oszmianski*. — P. *Gorecki* podstarosta *Lidzki*. — P. *Malczewski* pisarz kommisji edukacyney. — X. *Stroynowski* profesor prawa w akademii *Wileńskiej*. — P. *Radziejewicz* pisarz ziem: *Piński*. — P. *Mikołaj Wolski* szambelan J. K. Mci. — P. *Białopiotrowicz* ex pisarz wojskowy.

Dnia 30. czerwca X. *Nuncyusz Apostolski*, przybywszy do zamku, i otrzymawszy prywatną u Króla Jmci audyencyą, oddał Najjaś: Panu list Oyca S. pisany z okoliczności zapadłej na dniu 30im maja Konstytucyi, który z łacińskiego języka wytłumaczony tu kładziemy. = „*Pius VI.* „*Papież.* „Najmilszy w Chrystusie synu nasz! zdrowie i błogostawieństwo Apostolskie. — Doniosł nam w liście swoim wielobny brat *Ferdynand*, Arcybiskup *Kartaginiński*, *Nuncyusz* nasz u W. K. Mci o tym, co się stało na seymie „dnia 3. miesiąca maja, i jakie na nim ogłoszone są prawa „względem nowego urządzenia Rzpltey, i Królestwa *Polskiego*: która konstytucya, po uchylonych dawniejszych „zawadach, czyni nadzieję, największych dla kraju pożytków; mianowicie z upoważnienia dostojęństwa królewskiego, z przeznaczenia następcy tronu w osobie Xcia s. „państwa *Rzymskiego Elektora Saskiego*, z ustanowionego „na dalsze czasy, porządku *Sukcesyi*, oraz innych wyroków „seymowych, które się ściągają do zabezpieczenia mocy, „powagi, i spokojności publiczney. — Trudno zaiste uwierzyć, z jaką radością przyjęta jest od nas ta wiadomość, „i jak wielką ztąd czyniemy sobie otuchę, że naród *Polski*, „narod od nas tak mocno ulubiony, z tych tak znakomitych „dobrze ułożonego rządu pierwiastków, wkrótce „nayokazalszy powstanie szczęśliwości wzrost odbierze. — „Tę radość naszą, pomnożył dziwnie tenże *Nuncyusz* nasz, „gdy mówiąc naprzód o W. K. Mci, doniosł w dokładnym „spisobie, jak mądrość twoja Królu, przewodniczyła we „wszystkim temu dziełu, jakie pochwały, jak wysoki zasług „szacunek spływa na osobę twoją, z tak pomyślnego skutku: „gdy przydał i to jeszcze, z jaką dobrocią, w rozmowie „swojej dzielisz z nim W. K. Mość ukontentowanie „swoje; i jak mu oświadczyłeś przeświadczenie swoje, „że my nad innych będziemy uczestnikami, tey jego Królewskiej „radości. Zadałeś także od nas przez niego, aby za „błogostawieństwem naszym Apostolskim, początkom tym „wspomoc z niebios raczyła towarzyszyć. — Jakoż my „łączemy do wszystkich dzieł waszych, modły nasze przed „Bogiem, a darząc błogostawieństwem naszym oycowskim, „majestat W. K. Mci i Rzplte *Polskę*, błagamy naywyższego, „o naypożądalsze dla was powodzenia. Winszujemy też „tobie synu w *Chrystusie* najmilszy, a spółnictwem radości „naszey z twoją, tym więcej i znakomiciej one pomnażamy. — „Uznajemy w tym, tak chwalebnie wykonanym dziele, „twoje Królu, starania i prace: twoją ku oyczyźnie „miłość, twoją ułność, i rady. Zastanawiamy się nad „niemi z podziwieniem, a z niemi razem imię twoje, „kim wspomnieniem pod nieba wynosimy. — Do tych świad-

„czeni

„czeń, które W. K. Mci zasłaliśmy, nie możemy przemil-
 „czeń rzeczy nayważniejszej, ani nie zanieść nieśmiertel-
 „nych dzięków majestatowi twojemu za okazaną troskliwość
 „na tych seymowych obradach o *Religię katolicką rzymską*,
 „które panowanie, jak było dawniej w królestwie tym
 „waszym, udzielną uchwałą potwierdzić chcieliście. — A jak
 „przywodziemy sobie na pamięć stan kwitnący narodu wa-
 „szego, i obferność sławy oyczystej idącej wespół z wzro-
 „stem i rozkrzewieniem *religii prawowiernej* i pobożności
 „prawdziwej: tak obiecujemy sobie, że naywyższa opa-
 „trznosc, tym filnieyszą wspierać was będzie pomocą, im
 „filniey odtąd do świętych *kościół katolickich* przepiśw,
 „przywiązywać się i stosować będziecie. — Przeświadczeni,
 „mądry Królu, o zagruntowanej w sercu twoim cnocie, i
 „*religii*, nie tak zalecamy staraniu twojemu całość praw du-
 „chownych, i cokolwiek do *kościół*, oraz powagi *stolicy*
 „*Apostolskiej* przynależy, jako raczej błagamy Boga, aby
 „ramieniem swoim rady i przedsięwzięcia twoje wszystkie
 „dźwigał; aby skutkiem pożądanym umacniał, a nowymi coraz
 „pomysłnościami, twoją ztąd sławę, twoją szczęśliwość, wię-
 „cey a więcej pomnażał, i światleyszym blaskiem ozdabiał.
 „Używay i ciesz się W. K. Mość z szczegulnieyszych zasług
 „swoich, któremi ziednałeś już sobie tę chlubę, że czas
 „dobrze urządzony, i na okazalszym światle wysoce po-
 „stawiony *Polski*, od ciebie, i od królowania twojego, li-
 „czyć się odtąd zaczyna. — Pozostaje nam tylko nieść pro-
 „żby do wszechmocnego Boga za zdrowie W. K. Mci, za
 „cnot Jego Królewskich tymże darem Boskim dla dobra po-
 „wszechnego pomnożenie; a razem na dowód osobliwszej
 „naszey miłości oycowskiej, dla W. K. Mci, i dla całego
 „przeznaczego narodu *Polskiego*, w zupełności serca, Apo-
 „stolskie powtórzyć błogosławieństwo. — Dan w *Rzymie* u Sgo
 „*Piotra*, pod pieczęcią rybaka, dnia 8. Czerwca r. 1791.
 „Papieża naszego 17. roku.

Dnia zawczorayszego nowo obrana Kommissya Poli-
 cyi, ufundowała jurydykę swoją pod prezydencją P.
Mniszcha Marszałka W. Kor: w pałacu Rzpltey, *Krajówku*
 zwanym. — Tegoż samego dnia, z rana o godzinie w poł do
 pierwszy, JP. *Maria Descorches* dawniej P. de St. Croix Mi-
 nister pełnomocny *Francuzki* u dworu J. K. Mci i Rzpltey,
 miał audyencyą u Nayias: Pana; na którą, z zwykłemi ce-
 remoniami wprowadzony, oddał Królowi Jmci listy kre-
 dencyalne, w nayprzyjaźniejszych zawarte wyrazach. —
 Po audyencyi, oddawał wizyty JJPP. Marszałkom Seymo-
 wemu i Konfederacyi Litt: tudzież Ministrom Kraiowym, i
 Posłom od dworów Zagranicznych.

Dnia 3. doszła tu wiadomość z *Berlina*, iż P. de *Hatzfeld*
 minister elektora *Mogunckiego* u dworu *Pruskiego* ode-
 brał Kuryera, przez którego elektor *Moguncki* donosił, iż
 Król *Francuzów*, dnia 20. Czerwca. z Królową, Delfinem i
 całą familią swoją wyjechał potajemnie z *Paryża*, i już sta-
 nał szczęśliwie w *Montmedy* za granicą *Szampanii*. Hrabia
Prowancyi brat Króla, stanął równie szczęśliwie w *Mons* w
Niderlandzie Austriackim. Dodawał elektor, iż Hrabia d'
Artois na czele 5,000. zbiegłej szlachty *Francuzkiej* wy-
 jeżdżał na przeciw Króla, i że P. de la *Fayette* i P. *Bouillé*
 komendant woysk w *Lotaryngii* i *Szampanii*, o całym ukła-
 dzie wiedzieli. — Wczoray d. 4. Lipca przybiegła tu druga
 sztafeta z *Berlina*, z wiadomością, iż nazajutrz po pier-
 wszym, drugi kuryer stanął w *Berlinie*, wysłany od Elektro-
 ra *Trewirskiego*, któremu Hrabia d'*Artois* wyjeżdżając na
 przeciw króla *Francuzów* zlecił odbierać i czytać listy z
Francyi do siebie pisane: z tych, elektor donosi, iż Król
Francuzów 6. mil od *Montmedy* w mieście *Varenne* zatrzymany
 został przez obywatelów, których o podróży Króla uwia-

domił jeden pocztmistrz, poznawszy go, gdy wysiadł z po-
 iazdu, i pilnie wyprawwszy umyslnego do *Varenne*. P. *Bouillé*
 przybiegł wkrótce z woyskiem, dla uwolnienia Króla,
 ale pospólstwo zniosło Mosty od Miasta, i wody spuściło.
 — Te nowiny, lubo autentycznie tu przyszły, zdają się ie-
 dnak, okazywać tyle kontradykcyi, i niepodobieństwa do
 prawdy; doszły w tak niepojęcie prędkim czasie, bo w 13.
 dni z *Paryża* tutaj, a to jeszcze, niezwyčajnym i zna-
 cznym na *Berlin* okrażeniem; pochodzą od Elektorów, któ-
 rych, niechęć i zmowy przeciwko *Francyi*, mogą czynić
 łatwowiernymi, i którzy dotąd nie zdawali się być tak do-
 brze ułożonemi, ażeby oni naypierwsi podawali Europie
 wiadomości ią zadumiewające: iż jeszcze czekać należy
 potwierdzenia, z równą boiaźnią i nadzieją dla sprawy wol-
 nych *Francuzów*.

Z *Szysłowy* dnia 4. Czerwca Minister turecki na Kongres-
 sie tutejszym nie czekał na odpowiedź z *Stambułu* na pro-
 pozycye podane przez ministrów *Austriackich* na konferen-
 cyi dnia 19. Maja, ale wraz na konferencyi dnia 25.
 zbił pretensye *Austriackie*, nadewszystko zaś artyku-
 ly tyczące się ustąpienia powiatów. Zezwalał on, iż
 podług traktatu *Belgradzkiego*, rzeczka *Czerna* i forteca *Or-*
sowa łączyć się powinny z *territorium Wołoskim*, ale utrzy-
 mywał, iż przy uftompieniu *Bukowiny* domowi *austriackie-*
mu, dom ten rzekł się wszelkich podobnych pretensyi i
 część tę *Moldawii* przyjął, iak ekwiwalencyą za wszystkie
 inne pretensye, któreby kiedykolwiek do *Porty* rościć mógł;
 podobnie odrzucił propozycye wolności stawienia fortec
 na pograniczu, iako oczywiście przeciwne duchowi trwa-
 jących traktatów. Tym sposobem zbił ieden artykuł po
 drugim, nie podając żadnego sposobu, iakimby strony zbli-
 żyć się mogły do siebie. — Nie należy się zatym dziwować,
 że odgłosy o wojnie pomnażają się, i że nawet mianują
 wodzów, którzy w *Kroacyi Bannacie* i *Wołoszczyźnie* przywo-
 dzić mają; podobieństwo to do wojny pomnaża zupełne
 milczenie względem dalszego zawieszenia broni. Ministro-
 wie Cesarscy po konferencyi d. 19. uchyliłi się spokojnie,
 iak gdyby rzecz ta więcej nie należała do nich; dając do
 zrozumienia, iż zawieszenie broni i pokóy potrzebniejszy
 był *turkom* niż im. Wprawdzie fortecę *Czettyn*, *Dubica*,
Nowi, *Gradyška*, *Sabacz*, *Belgrad*, i *Orsowa*, załaniając zu-
 pełnie granice *austriackie*, a w terażniejszych okoliczno-
 ściach, oblężenia nie byłyby dla *Turków* zyskowe. Czas
 zda się bydz nie bardzo daleki, gdzie tak poplątane poli-
 tyczne spory, rozwiązać się muszą.

Z *Wiednia* dnia 15. Czerwca. Gazeta tutejsza nastem-
 pującą ogłosiła wiadomość. Dwa wojenne statki *Moskiew-*
skie pod kommandą pułkownika *Lorenzo* i kapitana *Wojno-*
witz, zpotkały 6. Statków handlowych tureckich, z *Alexan-*
dryi do *Stambułu* płynących. Bitwa między niemi była
 zwawa, statki tureckie mężnie się broniąc, uszły do *Rodu*,
 oprócz iednego który się dostał w ręce *Moskiewskie*. — Mó-
 wią iż cesarz w kompanii z księstwem d'*Aosta* wyjechał na
 do *Turynu*. Mimo wszelkich przygotowań w *Belgradzie*, *Or-*
sowie i woysk stawiających obozami nad granicą, pokóy
 dosyć się bliskim do zawarcia bydz zdaie. Wszystkie szpi-
 tale wojskowe w *Kroacyi* rozpuszczono, oprócz iednego.
 — Tak *Niemiecka* iako też *Węgierska* gwardya, równie iak
 korpus drabantów, odebrały rozkaz znaydowania się w go-
 towości, na koronacyą cesarską w *Pradze* odprawiać się mającą.
 Wiele statków napełnionych familiami spuszcza się dunaem
 do *Węgier* i *Bannatu*; naywięcej ludu tego idzie z księstwa
Wirtemberskiego, *Alzacyi*, tudzież z biskupstwa i kantonu *Bas-*
ylejskiego. — *Blanchard* siedzi jeszcze w areszcie, bardziey dla
 bezpieczeństwa niż za karę. — Wiadomość się potwierdza, iż
 pułko-

pułkownik *Bischofswerder*, wysłany jest od Króla *Pruskiego* z szczególnym zleceniem do cesarza; może wysłanie to, odmieni obrot politycznych interesów. Kommandanci wojsk naszych donoszą, iż partye wojsk tureckich wpadają tak do *Włoszczyzny* iako też i pod *Belgrad*, i że nad rzeką *Unna* dawszy ognia do pikiet naszych, kilku żołnierzy zabili, a kilku postrzelili. — Mówią: iż W. Wezyr wydał rozkaz stawienia mostu przy *Sylstryi*, i że do *Włoszczyzny* wkroczyć ma. Wojska *moskiewskie w Moldawii* ściągają się i zakładają obozy pod *Maximeni*, *Szerbesti*, *Galaczem* i *Jamailowem*.

Z Neapolu d. 31. Maja. Gdy przed kilką laty Poseł nadzwyczajny *Marokański* znajdował się w tym mieście, zakochał się zapamiętale w pięknej iedney kobiecie nazwiskiem *Caruzo*, i wszelkich używał sposobów, ażeby był od niej słuchanym, lecz niewiaſta nieporuszona w cnotcie swej trwała; bezwstydny mąż iey, przyszedł do Posła, i sprzedał mu żonę za 1,500. czerw: zł: Po deysciem zaprowadzoną została na okręt *afrykański*, na którym poseł zaprowadził ją do *Mequinez*, gdzie w seraiu iego między ulubionemi, nayıpierwsze przyjął musiała miejsce. Rozpacz tej pięknej i cnotliwej kobiety, trudna jest do opisania; szczęściem znalazła sposobność mówienia z iednym zakonnikiem, któremu opowiedziała nieszczęście swoje; ten, donioſł o tym dworowi *Neapolitańskiemu*, który urzędownie dopiominąć się kazał u cesarza *Marokańskiego*, o wydanie zwiedzonej kobiety; iuż się teraz znajduje w *Neapolu*; całe miasto z przybycia iey cieszy się, a że mąż jey dla długów ujechać musiał, cnotliwa ta niewiaſta przy szczodroblivości Króla i innych przyjaciół ludzkości, przykładne prowadzi życie.

Z Wenecyi d. 3. Czerwca. W przeszłą środę przybyło tu 3 kuryerów, ieden do rządu tutejszego, drugi do *Hiszpańskiego*, trzeci zaś do *Sardyńskiego* posła. — W sobotę zgromadziła się wielka rada, i przez noc całą naradzała się nad pokojem z regencyą *Tunezańską*; po radzie, wyszły rozkazy uzbroienia 4 wojennych okrętów, i opatrzenia kupców w potrzebną obronę; jeżeli pokój nie nastąpi z *Tunis*, Rzplta nasza będzie musiała zerwać ze wszystkimi regencyami *Barbaryi*.

Z Madrytu d. 19. maja. Rezydent *francuzki* jeszcze audyencyi swojej nie miał u dworu, z przyczyny, iż minister *cesarski* i *Neapolitański*, czynili trudności w prezentowaniu go. Pisał do *Paryża* po nowe instrukcye. — Podróż królewska do *Sewilli* oznaczona jest na końcu *Września*; ztamtąd król objedzie *Cadix*, *Malagę*, i *Grenadę*.

Z Nowego Jorku d. 18. kwietnia. Prezydent kongresu stanów zjednoczonych *Amerykańskich*, ogłosić kazał wszystkim obywatelom, ażeby się na ostrożności mieli od podeysć pewnego *O'fallon*, który w głębi południowej *Karoliny* wznieca rzzruchy. Prezydent, przy którym jest władza wykonywacza nayzupełniejsza, uzbroić kazał jeden regiment przeciwko niemu, który 4. armaty prowadzi z sobą. Rzzruchy miały powstać z przyczyny sprzedaży gruntów.

Na dowód, jak handel i żegluga pomnażają się w prowincyach zjednoczonych *Amerykańskich*, następującą kładziemy specyfikacyą:

Cena przedniyszich towarów wyprowadzonych od miesiąca sierpnia r. 1789. aż do miesiąca września 1790. wynosi do 20. millionów 500,000. dollarów, a to w następujących artykułach:

Połów ryb	—	—	1,194,287. dollarów.
Zboże	—	—	2,519,232. — —
Bydło	—	—	480,105. — —
Drzewo	—	—	1,263,534. — —
Leguminy	—	—	5,757,482. — —

Ryż	—	—	1,753,796. dollarów.
Tabaka	—	—	4,349,567. — —
Potaż	—	—	839,093. — —
Indygo	—	—	537,379. — —
Futra	—	—	60,000. — —

Z tych, wysłano

Do <i>Francyi</i> za	—	—	4,698,735. dollarów.
Do <i>Anglii</i> za	—	—	9,363,416. — —
Do <i>Hiszpanii</i> za	—	—	2,005,907. — —
Do <i>Hollandyi</i> za	—	—	1,963,880. — —
Do <i>Portugalii</i> za	—	—	1,285,462. — —
Do <i>Niemiec</i> za	—	—	487,787. — —
Do <i>Danii</i> za	—	—	224,415. — —
Do <i>Ost Indyj</i> za	—	—	135,181. — —
Do <i>Szwecyi</i> za	—	—	47,240. — —
Do <i>Flandryi</i> za	—	—	14,298. — —
Na morze śródziemne za	—	—	41,298. — —
Na brzegi <i>Afryki</i> za	—	—	139,984. — —
Dopulnocnych brzegów <i>Ameryki</i> za	—	—	10,362. — —

Z tey listy widzieć można, iż handel z *Anglią* przenosi wszystkie inne. — Cło wybrane w wzwyż pomienionym czasie, od towarów do pulnocney *Ameryki* wprowadzonych wynosi do 2,518,868. Dollarów.

Z Londynu d. 17. Czerwca. Okręt kompanii *Indyjskiej*, zwany *Rodney*, przywiozł listy od Lorda *Cornwallis*, w których rządcą ten donosi, iż wojsko nasze złączone z *Maratami*, zdobyło znaczną część kraju na *Tipo Saib*; że wojsko *Maratow*, oblega teraz *Darwar*, iedne z najmocniejszych fortec *Tipo* nad brzegiem południowym rzeki *Kistna*; forteca ta, którey poddania się codziennie spodziewamy się, otworzy nam drogę do bogatej prowincyi *Bednore*; twierdza *Cumman*, jest iuż wzięta; spodziewamy się potym, mówi Lord *Cornwallis*, samego *Tipo Saib* zamknąć w kraju *Mysore* i wyprawę naszą w taki zakończyć sposób, ażeby dla nas i sprzymierzeńców naszych niewzruszoną spokojność ugruntować na zawsze.

P. Holland, rządcą miasta *Madras*, przybył tu pod aresztem na okręcie Kompanii *Indyjskiej*; oskarżony on jest, o przywłaszczenie sobie publicznego grosza; wzioł był kontrakt na dostawienie 70,000. par wołów dla wojska, i pieniądze sobie zaliczyć kazał; lecz gdy przyszło do marszu, ledwie 20,000. par znaleziono, które do użycia zdolne były. *Attorney General*, skarbowy Królewski urzędnik, zapożwał *P. Holland*: oprócz wymienionego wykroczenia, nayważniejsza przeciw niemu skarga jest ta, iż od iednego *Indyjskiego Nababa* wzioł sposobem przekupstwa 120,000. funt: szterl: czyli 4,800,000. Zł: Pol: Naywyższy Sędzia w królestwie Lord *Keunyon*, posłał iednego z ludzi sądowych na okręt, na którym się *P. Holland* znajdował; kazał go aresztować, i do *Londynu* przyprowadzić. Pierwszy to jest winowayca, który sądzonym będzie podług ustanowionego za *P. Pitt*, sposobu postępowania przeciw przestępnym w *Indyach*. Sąd ten, składa się z 26. Lordów wyższej izby i 40. reprezentantów niższej izby; oskarżony z podaney sobie Sędziów listy, może podług upodobania swego wymazać 13. Lordów i 20. z izby niższej. Imiona pozostałych 33. wrzucone są w banię; czterech pierwszych wyciągniomych z niej Lordów i sześciu z izby niższej składają z trzema Królewskimi Sędziami Kommissyą, która obwinionego sądzi. Komplet składać się powinien z siedmiu. Naystarszy z królewskich Sędziów jest prezydentem. Zdaje się iż rząd nasz przedsięwziął z naywiększą surowością przeciw przestępnym w *Indyach* postępować, i życzyć należy, ażeby surowość ta drugim na postrach służyć mogła. — *P. Dundas* nie dawno mianowany na Sekretarza Stanu, zasiadł miejsce swoje w radzie królewskiej. — Lord *Hood* wrzeszła

szło sobotę wyjechał do *Portsmouth*; w niedzielę zaś na okrę-
cie *Victoria* flagę swoją rozwinął. — *Admirał Hotham* ma roz-
kaz z dywizją swoją z 15. wojennych okrętów złożoną
wynieść ku *Leith*; ale od czterech niedziel przeciwnie wia-
try przeszkadzały mu zamiar ten do skutku przywieść: wer-
bunek maytków z największym kontynuie się pośpiechem.

Dnia 15. przybiegł tu *Kuryer z Wiednia* do *Ministra*
Cesarzkiego, który wraz z *Sekretarzem* stanu długą miał
konferencyą; treść przywiezionych wiadomości dotąd pewnie
nie jest wiadomą, iedni utrzymują iż przyiść miało oświad-
czenie od *Cesarza* iż skoro *Prusy* zaczepią *Moskwę*, *Cesarz*
przymuszony będzie bronić iey; drudzy, iż depesze ściaga-
ją się do *Kongressu w Sztokholmie*, co bardziej jest do podob-
ieństwa. Największy atoli dowód iż do wojny nieprzyi-
dzie jest ten, iż papiery bankowe bynajmniej nie spadają.

Z Sztokholmu dnia 17. Czerwca. *Regencya* wydała roz-
kaz do wszystkich portów, ażeby wszelkie przygotowania
wojenne ustały, co zdaie się być znakiem, iż *Szwecya* w
wojnę dzisiejszą mieszać się nie będzie. — O królewskiej
podróży mamy doniesienie, iż *Monarcha* drogą do *Akwisgra-
nu* puścił się, i że wielki *Koniuszy Królewski* *Hrabia Le-
venhaupt* zachorował w drodze i zaprowadzony do *Stralsund*
d. 20. umarł. — W *Kopenhadze*, *Odra*, lubo tak filnie iak
wprzody prześlatała grąsować; w ostatnim atoli tygodniu 12.
Osob z tej choroby umarło.

Z Paryża dnia 17. czerwca. *Zgromadzenie narodowe*
czyli *sejm Francuzki*.

Na sefii d. 13. uchwalono: iż *officerowie morscy* ta-
kąż samą przysięgę wykonać i podpisać mają, iaka jest dla
officerów lądowych nakazana. Dodano jeszcze: iż odtąd ka-
żdy *urzędnik publiczny* na honor i pod karą infamij też
złoży przysięgę — Daley ustanowiono następujące artyku-
ły. 1mo. Ci, którzy są przy boku króla, albo którzy pen-
sye od obywatelów odbierają, jeżeli będą obranemi na po-
słów do *prawodawstwa*, mają albo być posłami, a pensye i
urzędy swoje złożyć, albo wypowiedzieć się z poselstwa. 2do. Je-
żeli sędziowie będą obranemi na posłów, nie będą mogli ur-
zędu sadowniczego wykonywać, poki na poselstwie
zostaną. 3tio. Kiedy *officerowie* na posłów obranemi będą,
niemogą opuścić *prawodawstwa* i udać się do wojska, chy-
ba że ciążo *prawodawcze* na to zezwoli. 4to. Żaden poseł
dwóch pensyi mieć nie może, i iedną złożyć powinien. 5to.
Zgromadzenie prawodawcze wyznaczy 4. *komisarzów*,
którzy co miesiąc do króla udadzą się, dla podawania dekre-
tow do sankcyi iego, bez żadney pośredniczey osoby. 6to.
Gdy król do *zgromadzenia* ciąża *prawodawczego* przyjdzie,
ma być u drzwi przyjętym od *deputacyi*, i przez nią zno-
wu odprowadzonym; wchodzić zaś z *ministrami* tylko bę-
dzie — *P. Cauchard* imieniem *deputacyi skarbowey* wnosi: a-
żeby *Panu d'Orléans* 4.158.850. *liwrów* z procentami wyli-
czone zostały, za *prentsy* po *Ludwice Elżbiecie d'Orléans*
owdowiałey królowy *Hiszpańskiej*, lecz po rozmaitych
sporach uchwalono: iż ta rzecz do przyszłego *prawoda-
wstwa* odesłaną będzie. *P. d'Orléans* pod czas sporów wy-
szedł z *zgromadzenia*.

Na sefii d. 14. doniesiono: iż król ostatniemu dekreto-
wi względem *Pana de Condé* dał sankcyę. Uchwalono także
powtórna instrukcyę prześląć do osad *Zachodnio-indyjskich*, a
to dla doskonalszego wytłumaczenia dekrétów, względem
tychże osad ustanowionych.

Na sefii d. 15. uchwalono: 1mo. prosić króla, ażeby
wyznaczył pełnomocnika do sprawowania interesów *P. d'
Angéuiller* dyrektora budowli królewskich, który, iak wia-
domo, urząd swój złożył, i z kraju wyjechał. 2do. Dla za-

pewnienia *prentsy* które rząd do *wzmienionego P. d'An-
géuiller* mieć może, majątek jego ruchomy i nieruchomy w
sekwestr wzięty zostanie — Zwróciwszy się do *prawa o ka-
rach*, uchwalono: iż każdy *urzędnik publiczny*, który zdra-
dzi powierzony iemu sekret rządowy, śmiercią karany zo-
stanie: kto do obcego *moarstwa* przesła plantę fortcey,
obozu &c. dwudziestoletnim więzieniem karany być ma —
Minister ogłaszający zmyślone prawa, i *podający* je do wy-
konania, lub *podający* to za *prawo*, co przez ciążo *prawo-
dawcze* nie zostało uchwalone, albo który *zaciągi* lub po-
bory ogłasza, które przez *prawodawstwo* nie są nakazane,
albo rozkaz *władzy wykonawczej* wydaje i podpisuje, dla
ustanowienia jakiego *urzędnika z władzą*, która tylko przez
ciążo *prawodawcze* nadaną być może &c. &c. śmiercią ka-
rany zostanie. Ktoby pobił *urzędnika publicznego*, pod-
czas kiedy urząd swój odprawia, na 4. lata w domie po-
prawy osadzonym będzie — Tym sposobem wiele jeszcze
artykułów o *karach* ustanowiono.

Na sefii d. 16. uchwalono: iż roboty w publicznych
rzemiosłach założonych w *Paryżu*, z dniem 1. *Lipca* ustaną,
a takowe roboty publiczne we wszystkich *departamentach*
królestwa, utworzone i urządzone będą, a to w sposób nay-
dogodniejszy powodzeniu krajowemu; dla czego 8,500,000.
liwrów na *departamenta* rozdzielone zostaną. — Na sefii
wieczornej *deputacya* z miasta *Lugdunu*, dopomina się o
40,000,000. *liwrów* dawniej pożyczonych *skarbowi*; także
u kraty *zgromadzenia* okazuje się 100. dzieci przybranych
w mundur narodowy, i prowadzonych przez *weteranów* z
gwardyi. Te dzieci wykonały przysięgę obywatelską, już
pierwey odebrałszy *kommunię* z rąk *biskupa Paryzkiego*.

Dnia 11. przybył tu *P. de Damas*, przeszły gubernator
Martyniki, wysiadł z okrętu w *Cherbourg*, gdzie *pospólstwo*
przeciwko niemu nieco się obruszyło, lecz od *gwardyi* na-
rodowej spokojnie przeprowadzonym został. Dowiedzia-
no się od niego: iż *P. de Behague* nowy gubernator, porządek
i spokojność w *Martynice* przywrócił: odesłał nazad do *Francy-
cyi* wszystkich *żołnierzy*, o których myślał, iż *nierząd* od-
nowią, i ci *żołnierze* na wyspie *Rhé* wysiedli.

Protestanci uchwalili: iż w kościele *S. Tomasz du Lou-
vre*, w którym nabożeństwo swoje odprawiają, monument
wystawiony będzie, dla ich wielkich ludzi, którzy ucie-
pieli w czasie prześladowania we *Francyi*. *Admirał Coligni*
zabity podczas mordu w nocy *S. Bartłomieja*, do tego monu-
mentu pierwszym jest z *rzędu*; kości jego długo tajone wklepach
zamku *Chatillon* i przez *P. de Luxembourg* oddane *P. de Mon-
tesquiou*, który je w ogrodzie zamku *de Mauperlus* zakopał,
teraz do *wzmienionego kościoła* przeniesione zostaną.

Wczoraj d. 16. utworzyły się pierwsze *zgromadzenia*
(*assemblées primaires*) czynnych obywatelów, dla wybrania
elektorów, którzy obierać będą *deputowanych* do nowego
prawodawstwa.

Jeden młodzieniec miał się żenić; gdy *zaręczona* mu
umarła, z rozpacz d. 15. sam zabił się, zostawiwszy na
piśmie żądanie, ażeby obok swojej ukochanej pogrzebio-
nym został. To pochowanie stało się przy liczny *zgroma-
dzeniu* ludzi. Przedtym mniemano: iż przez taką uroczy-
stość, *samobójstwo* zachęcane byłoby.

Dzisiejsza gazeta *Francuzka* donosi, iż w *Thionville* 5.
dezenterów z *regimentu austriackiego Anhalt Zerbst*, przyby-
ło; iż zaty *officer* i *unterofficer* *Niemiecki* do tego miasta
udali się, żądając na mocy *traktatów*, ażeby ci *żołnierze* im
wydani zostali; lecz *pospólstwo* złe ich przyjęło i nic nie
zyskawszy, nazad wyjechać musieli.